

: Magdalena Abakanowicz
Siedem figur, 2008
Giver, 1992

dar i depozyty artystki

Od kilku dekad Magdalena Abakanowicz jest jedną z najbardziej rozpoznawalnych na arenie międzynarodowej polskich artystek. Zasłynęła tzw. abakanami oraz figuratywnymi kompozycjami przestrzennymi, które powstają głównie z tkanin, ale także z drewna, kamienia czy brązu. Wprowadziła techniki tkackie do galerii sztuki nowoczesnej. Charakterystyczne dla jej twórczości są cykle rzeźbiarskie – pojedyncze postaci lub tłumy. Magdalena Abakanowicz reprezentowana jest w kolekcji Muzeum dwiema pracami, charakterystycznymi dla różnych okresów i wątków w jej twórczości: nową grupą siedmiu figur, wykonanych z worka jutowego oraz rzeźbą „Giver” z 1992 roku. Ta ostatnia wchodzi w skład cyklu „Gry wojenne” (rozpoczętego w 1987) – rzeźb wykonanych z pni drzew skrępowanych metalowymi obręczami.

Magdalena Abakanowicz (ur. 1930), jedna z najbardziej znanych na świecie polskich artystek. Początkiem jej międzynarodowej kariery było otrzymanie w 1965 roku złotego medalu na Biennale w São Paulo. Reprezentowała Polskę na Biennale Sztuki w Wenecji w 1980 roku. Jest autorką m.in. dużych realizacji rzeźbiarskich w Parku Granta w Chicago oraz na Cytadeli w Poznaniu. Brała udział w słynnej, historycznej wystawie analizującej założenia i spuściznę sztuki feministycznej „WACK! Art and the Feminist Revolution” w MOCA, Museum of Contemporary Art w Los Angeles (2007).

: Paweł Althamer
Guma, 2008

dar artysty

„Guma” to pseudonim znanej na warszawskiej Pradze postaci, tytuł rzeźby upamiętniającej tego człowieka i materiał, z którego jest ona wykonana. Praca powstała we współpracy Pawła Althamera z dziećmi i opiekunami z Grupy Pedagogiki i Animacji Społecznej Praga Północ. To oni znali i od lat obserwowali „Gumę”, malowniczego typu z ulicy Stalowej – dla jednych drobnego przestępcę i pijaka, dla innych autorytet w sprawach lokalnego kodeksu honorowego. Althamer rozwija koncepcję rzeźby społecznej, sztuki, której budulcem są międzyludzkie relacje i więzi. Jednocześnie realizuje ideę interaktywnego pomnika; rzeźba zamontowana na sprężynie i popychana przez widzów-przechodniów kiwa się, przypominając i „animując” postać mężczyzny. „Guma” będzie obecny w dwóch miejscach: w Muzeum Sztuki Nowoczesnej i na ulicy Stalowej.

Paweł Althamer (ur.1967) jest jednym z najbardziej wpływowych twórców wschodnioeuropejskich, którzy od lat konsekwentnie wpływają na kształt międzynarodowej sceny artystycznej. Niezależnie od tego, czy realizuje hiperrealistyczne rzeźby czy efemeryczne akcje, jego twórczość to specyficzny miejski szamanizm, „odrywanie się od ciała”. Althamer przesuwa i rozmywa granice między sztuką i życiem. Jego prace prezentowane były w wielu prestiżowych galeriach i muzeach, ostatnio m.in. w nowojorskim New Museum. Uczestniczył w Documenta X w Kassel (1997) i Skulptur Projekte w Münster w 2007. W 2005 był laureatem europejskiej Nagrody im. Vincenta.

: Mirosław Bałka
Chłopiec i orzeł, 1988

depozyt fundacji Egit

„Chłopiec i orzeł” to jedna z kluczowych rzeźb burzliwego przełomu lat 80. i 90., kiedy to w polskiej sztuce pojawiły się odmienne sposoby reprezentacji, odpowiadające wyzwaniom czasów politycznej transformacji (na moment przed erupcją tzw. sztuki krytycznej). Rzeźba odwołuje się do mitu o Zeusie, który pod postacią orła kusi młodego Ganimedesa. W katalogu wystawy „Rzeźba w ogrodzie” z 1988 roku, podczas której po raz pierwszy zaprezentowano rzeźbę, artysta z rozmysłem zamieścił dwa teksty zmieniające i rozszerzające jej interpretację: fragment prozy Williama S. Bourroughsa oraz patriotyczny wierszyk z 1900 roku „Wyznanie wiary dziecięcia polskiego” Władysława Bełzy, rozpoczynający się od słów: „Kto ty jesteś ? Polak mały...”. Bałka wprowadza w ten sposób do polskiego dyskursu sztuki temat napięcia pomiędzy prywatnym i publicznym, sferą intymną i polityczną.

Mirosław Bałka (ur.1958) jest jednym z najbardziej znanych polskich artystów. W latach 1986-89 wraz z Mirosławem Filonikiem i Markiem Kijewskim tworzył grupę Świadomość Neue Bieriemiennost. Prace Bałki były wielokrotnie wystawiane w międzynarodowych instytucjach artystycznych, m.in. na indywidualnej wystawie w Tate Britain (1995), podczas Documenta IX (1992), Carnegie International (1995) czy też kilkakrotnie podczas Biennale Sztuki w Wenecji. Rzeźby artysty znajdują się w wielu prestiżowych kolekcjach, m.in. Tate Modern.

- Kto Ty jesteś?
- Polak mały.
- Jaki znak twój?
- Orzeł biały.
- Gdzie Ty mieszkasz?
- Między swemi.
- W jakim kraju?
- W polskiej ziemi.
- Czym ta ziemia?
- Mą ojczyzną.
- Czym zdobyta?
- Krwią i blizną.
- Czy ja kochasz?
- Kocham szczerze.
- A w co wierzysz?
- W Polskę wierzę.

Władysław Bełza

Wyznanie wiary dziecięcia polskiego (1900)

„Mali, nadzy chłopcy idą wzdłuż brzegów, rzucają do wody owoce i onanizują się, wydając ptasie i zwierzęce odgłosy, chichocząc, śpiewając, skowycząc i wypuszczając strugi spermy, która lśni w pstrym blasku słońca. Kiedy przepływamy obok, chłopcy pochylają się i szczerzą zęby z pomiędzy nóg, kołysząc się jak snopy pszenicy rozwiewane delikatną bryzą, która znosi nas ku nadbrzeżu. (...)

Na nabrzeżu wita nas wysoki, posągowy młodzieniec o negroidalnych rysach i kręconych, żółtych włosach... Jest późne popołudnie i chłopcy wracają grupkami z nad rzeki, z sadów, i węglarni ryb. Wielu z nich jest całkiem nago. Uderzają mnie mieszanki, jaki tu występują: murzyńscy, chińscy, portugalscy, irlandzcy, malajscy, japońscy, nordyccy chłopcy o kręconych rudych, blond i kasztanowych włosach i zielonych oczach, mieszanki Chińczyków i Indian o delikatnym różowym kolorycie, Indianie koloru głębokiej, miedzianej czerwieni z jednym okiem niebieskim, a drugim brązowym, o purpurowoczarnej skórze i włosach łonowych.”

William S. Burroughs

Miasta Czerwonej Nocy (1981)

Przeł. Piotr Krochmalski

: Archiwum Eustachego Kossakowskiego, 1947-2001

dar fundacji EKO

Archiwum Eustachego Kossakowskiego składa się z 150 000 negatywów i 20 000 slajdów. Ten bezcenny zbiór prac fotografa pracującego w Polsce i we Francji można podzielić na kilka kategorii. Pierwsza grupa to prace z okresu, kiedy Kossakowski był współpracownikiem takich pism jak „Stolica” czy „Polska” i specjalizował się w fotografii reportażowej. Druga część to bezcenna dla Muzeum dokumentacja życia artystycznego w Polsce lat 60. i 70., zwłaszcza dokumentacje spektakli Tadeusza Kantora i Jerzego Grotowskiego, działalności galerii Foksal czy Krzywe Koło. Ponadto archiwum zawiera artystyczne prace Eustachego Kossakowskiego o charakterze konceptualnym, jak na przykład „6 metrów przed Paryżem” (1970) czy późniejsze, bardziej metafizyczne „Światła w Chartres” (1983-90). Na wystawie prezentujemy dokumentację spektaklu Tadeusza Kantora „Gdzie są niegdysiejsze śniegi” (1984) oraz wybrane zdjęcia reportażowe: „Rozlepiacze plakatów” (początek lat 60.), „Butelki z mlekiem” (1959), „Kasy przed otwarciem Supersamu” (1961), „Susząca się bielizna” (1959), „Bez tytułu” (początek lat 60.), „Otwarcie SGPiS” (początek lat 60.).

Eustachy Kossakowski (ur. 1925, zm. 2001), jeden z najbardziej znanych polskich fotografów, parał się zarówno fotografią reportażową, jak i artystyczną. Studiował na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. W drugiej połowie lat 50. i w latach 60. pracował jako fotoreporter w pismach „Stolica”, „Zwierciadło”, „Polska”, „Ty i Ja”. Dokumentował i uczestniczył w życiu artystycznym Warszawy oraz Paryża. Od 1970 roku mieszkał we Francji, gdzie od razu zdobył uznanie cyklem „6 metrów przed Paryżem”, na który składa się 159 fotografii tabliczek z napisem „Paryż”, stojących przy drogach wjazdowych do miasta.

: Archiwum Kowalni, 1985-2008

Zakupiono z programu operacyjnego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
„Znaki Czasu”

Autorski program dydaktyczny Grzegorza Kowalskiego Obszar Wspólny, Obszar Własny jest najlepszym przykładem uprawianej przez niego dydaktyki partnerstwa. Początkowo, w pierwszej połowie lat 80., Kowalski realizował go na Wydziale Wzornictwa Przemysłowego Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (z Wiktorem Guttem), a od 1985 roku, gdy przejął pracownię po Jerzym Jarnuszkiewicz, na Wydziale Rzeźby. Na przestrzeni lat miało miejsce 11 realizacji zadania. Opiera się ono na kilku prostych zasadach. Jego celem jest uczestnictwo w procesie porozumiewania się, jednak bez używania języka werbalnego czy pisanego. Nastawiony jest więc nie na powstanie obiektu kolektywnego autorstwa, lecz na sam proces. Jego przebieg jest nieprzewidywalny, a uczestnikom programowo zabrania się podejmowania działań destrukcyjnych (zasada nie zawsze jest przestrzegana). W końcu, co szczególnie ważne, pedagodzy i studenci biorą udział w procesie na równych prawach. „Na początku każdy ma precyzyjnie określony Obszar Własny w obrębie Obszaru Wspólnego. Obszar Własny jest terytorium prywatności, Obszar Wspólny jest rodzajem agory. Z praktyki wynika dość gwałtowna integracja obu obszarów, przekroczenie i rozszerzenie wyznaczonego na początku obszaru wspólnego” – pisał Kowalski. Źródła tak pojmowanej dydaktyki szukać należy u nauczycieli Kowalskiego – prof. Jerzego Jarnuszkiewicza oraz Oskara Hansena, autora Teorii Formy Otwartej.

Grzegorz Kowalski (ur. 1942) – artysta, kurator, jeden z najbardziej wpływowych polskich pedagogów. Studiował w pracowni prof. Jerzego Jarnuszkiewicza. Po studiach był asystentem w Pracowni Kompozycji Brył i Płaszczyzn Oskara Hansena. Uczestniczył w licznych znaczących wystawach, m.in. II Biennale Form Przestrzennych w Elblągu (1967) czy Międzynarodowym Spotkaniu Rzeźbiarzy w Meksyku (1968). Współtworzył galerię Repassage w Warszawie.

: Katarzyna Kozyra
Kara i zbrodnia, 2002

Zakup ze środków programu operacyjnego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
„Znaki Czasu”

Instalacja wideo „Kara i zbrodnia” dokumentuje zabawy grupy osób zafascynowanych bronią i materiałami wybuchowymi. Na poligonie, pod nieobecność wojska, ludzie ci oddają się destrukcyjnej pasji – strzelając do wraków samochodu, wysadzając drewniane szopy, wykorzystując niewypały z czasów wojny. Ich hobby jest niebezpieczne i nielegalne: materiały wybuchowe i proch strzelniczy produkowane są chałupniczymi metodami, a eksplozje mają ogromną siłę rażenia. Jak opowiada artystka, bohaterowie jej filmu, występujący w groteskowych maskach pin-up girls, „bawią się śmiercią”, ale ich pasja jest całkowicie bezinteresowna. Bezludną strzelaninę reasumuje jeden z fragmentów filmu, będący parafrazą grafiki Francisco Goyi z cyklu „Okropności wojny”.

Katarzyna Kozyra (ur. 1963) jest jedną z najważniejszych artystek debiutujących w latach 90., utożsamianych z nurtem sztuki krytycznej. Takie prace jak „Piramida zwierząt”, „Więzy krwi” czy „Olimpia” wywołały gwałtowne medialne debaty na temat granic i zadań sztuki w nowych demokratycznych realiach. Kozyra reprezentowała Polskę na Biennale w Wenecji w 1999 roku, gdzie otrzymała honorowe wyróżnienie, wielokrotnie wystawiała w Narodowej Galerii Sztuki Zachęta. Jej wielowątkowy performatywny projekt „W sztuce marzenia stają się rzeczywistością” był prezentowany m.in. w galerii DAAD w Berlinie w 2006 roku.

: Jarosław Modzelewski i Marek Sobczyk
Das Gebet des deutschen Pfarrers oder Bleistiftprobe, 1984

depozyt fundacji Egit

Polski tytuł tej wielkoformatowej pracy na papierze to „Modlitwa niemieckiego księdza albo próba ołówka”. Jest to jedna z pierwszych wspólnych realizacji malarskich Modzelewskiego i Sobczyka. Obraz namalowany został podczas pobytu artystów w Düsseldorfie i odnosi się do ówczesnej kłopotliwej pozycji przybysza z Europy Wschodniej, który czuje się na swój sposób „niepełnosprawny” i wykluczony. Artyści opisywali: „Pełnosprawny to Niemiec; niepełnosprawny na wózku z motywem lilii to Polak - ofiara przesłuchań w UB. To jest poza terytorium na białym tle. Ksiądz klęczy i adoruje, pełnosprawny odchodzi i ogląda się przez ramię, niepełnosprawny niewiele rozumie, jest w dolnym rogu i patrzy w inną stronę.” Ten bardzo znany obraz był wielokrotnie reprodukowany i prezentowany na wielu wystawach, między innymi na retrospektywnym pokazie Gruppy w Narodowej Galerii Sztuki Zachęta w 1992 roku.

Jarosław Modzelewski (ur. 1955) i Marek Sobczyk (ur. 1955) – wybitni polscy malarze, współtworzący założoną w 1983 roku formację artystyczną Gruppy (wraz z innymi artystami z warszawskiej ASP: Ryszardem Grzybem, Pawłem Kowalewskim, Włodzimierzem Pawlakiem i Ryszardem Woźniakiem). O Gruppie pisano, że jej krzykliwa, „dzika” działalność była nie tylko buntem przeciw stanowi wojennemu, ale także przeciwko nudzie postawangardowej sztuki, która wchodziła w okres jałowego akademizmu. Obecnie wszyscy członkowie Gruppy pracują i wystawiają indywidualnie.

: Kateřina Šedá

Tam nic nie ma, 2006

Zakup ze środków programu operacyjnego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
„Znaki Czasu”

„Tam nic nie ma” to zapis akcji – gry społecznej zainaugurowanej i „reżyserowanej” przez czeską artystkę w małej miejscowości Ponětovice. Mieszkańcy tego morawskiego miasteczka zwyczajowo narzekają: „Tu nic nie ma...”. Świat zatrzymał się w miejscu, nic nowego już się nie wydarzy, wszystko jest przewidywalne. Artystka z naukową dokładnością bada życie lokalnej społeczności (posługując się m.in. szczegółowymi kwestionariuszami), poznając rozkład dnia mieszkańców i ich zwyczaje, by pewnego dnia zaproponować wprowadzenie nowych reguł. Przez całą dobę mieszkańcy Ponětovic synchronizowali swój dzień, wszystkie czynności wykonując o tej samej porze. Nie podejmowali nowych ról – robili to, co zawsze, ze świadomością uczestniczenia w swego rodzaju publicznym „monumencie”. Ten dzień stał się pochwałą „niczego”, celebracją najprostszyc gestów i życia w niewielkiej wspólnotce. Jednocześnie pojawia się tu niepokojący aspekt podatności na manipulację i kontrolę społecznych norm.

Katerina Šedá (ur. 1979) jest jedną z najbardziej interesujących artystek młodego pokolenia w Europie Wschodniej. Kontynuuje nurt społeczny i aktywistyczny, właściwy sztuce tego regionu. Otrzymała nagrodę im. Jindřicha Chalupeckiego (2005) dla najważniejszego artysty czeskiego poniżej 35. roku życia (nagrodę tę powołał Vaclav Havel). Brała udział m.in. w Documenta XII (2007) i 5. Berlin Biennale (2008). Miała indywidualną wystawę w prestiżowym The Renaissance Society w Chicago.

: Wilhelm Sasnal
Broniewski, 2005

dar artysty

„Broniewski” to jeden z istotnych obrazów Wilhelma Sasnala, które ugruntowały pozycję artysty jako „najmłodszego z polskich malarzy historycznych”. Artysta najczęściej sięga po tematy ciemne i bolesne, tematy niedopowiedziane. Również postać Władysława Broniewskiego, twórcy liryki rewolucyjnej oraz polityczno-propagandowej poezji, jest dwuznaczna. Obraz inspirowany był oficjalnymi, heroicznymi przedstawieniami Broniewskiego. Sasnal podejmuje kwestię zaangażowania artysty w politykę – oto niezwykle utalentowany poeta inwestuje swój talent w służbę propagandzie komunistycznej, niejako podważając swoje dokonania. Obraz był pokazywany w 2005 roku na wystawie w Galerii Raster zatytułowanej „Broniewski”, będącej próbą „odczarowania” wizerunku poety.

Wilhelm Sasnal (ur.1972) jeden z najbardziej uznanych i rozpoznawalnych europejskich artystów. Jest autorem obrazów, rysunków, komiksów, ilustracji do książek, a także licznych filmów. Sasnal sięga po charakterystyczny zestaw tematów: historia i pamięć, ikonografia muzyki popularnej, a także własne życie rodzinne, najbliżsi. Miał wiele wystaw w Polsce i za granicą, w tym retrospektywne pokazy w Van Abbemuseum w Eindhoven (2006) oraz w Narodowej Galerii Sztuki Zachęta (2007/2008). Jest laureatem prestiżowej Nagrody Vincenta z 2007 roku.

: Monika Sosnowska
Krata, 2008

dar artysty

„Krata” to najnowsza praca Sosnowskiej, funkcjonalna rzeźba zaprojektowana do wnętrza tymczasowej siedziby Muzeum Sztuki Nowoczesnej – niegdysiejszego sklepu meblowego. Rzeźba ta wiąże ze sobą dwa wątki charakterystyczne dla artystki, a więc inspiracje popularnymi motywami architektury czasów PRL-u i wpisana weń estetyką prowizorek i amatorskich modyfikacji (jak właśnie kraty montowane przez mieszkańców bloków na klatkach schodowych) oraz niepokojącą „osobliwość”, powstałą wskutek zaburzania lub zmieniania funkcji architektury. W tym przypadku płaska krata wchodzi w trzeci wymiar, jej odnogi „rosną”, wyginając się i anektując przestrzeń sali wystawienniczej.

Monika Sosnowska (ur. 1972) jest jedną z najbardziej uznanych artystek młodego pokolenia. W 2007 reprezentowała Polskę na Biennale Sztuki w Wenecji. Wcześniej uczestniczyła m.in. w ManiŃesta 4 we Frankfurcie (2002) i wystawie „Clandestine” w ramach 51. Biennale Sztuki w Wenecji (2003). W 2006 odbyła się jej indywidualna prezentacja w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Nowym Jorku, a w 2008 wystawa w prestiżowym Schaulager w Bazylei. Sosnowska uczestniczy w przygotowywanym przez warszawskie Muzeum projekcie Parku Rzeźby na Bródnie (otwarcie w maju 2009).

: Zygmunt Stępiński
Neon kina Skarpa, 1960

dar firmy Juvenes

Kinowy neon z wyburzonego budynku warszawskiego kina Skarpa, został zaprojektowany – podobnie jak sam gmach kina – przez architekta Zygmunta Stępińskiego. Neon ten jest typowym przykładem komercyjnego projektowania z lat 60., a jednocześnie symbolem gwałtownych transformacji, jakie zachodzą dziś w tkance architektonicznej stolicy. Neon przeniesiony do Muzeum staje się świadectwem przemian, wskutek których wiele z wartościowych zabytków architektury i designu jest niszczone, a prywatne inwestycje wypierają publiczną przestrzeń. Podczas gdy modernistyczna warszawska architektura znika bądź ulega degradacji, neon z kina Skarpa przypomina atmosferę lat 60. i 70. XX wieku, kiedy sala kinowa symbolizowała przestrzeń tęsknot i ucieczki w fikcję.

Zygmunt Stępiński (ur. 1908, zm. 1982), znany warszawski architekt i urbanista. Był współprojektantem Trasy W-Z, Nowego Świata, Marszałkowskiej Dzielnicy Mieszkaniowej i Placu Konstytucji, autorem koncepcji odbudowy Placu Teatralnego. Autor książek „Gawędy warszawskiego architekta” (1984) i „Siedem placów Warszawy” (1988).

: **Alina Szapocznikow**

Sein-Illuminée (Pierś iluminowana), 1966

Studia do „Podróży”, 11 rysunków, 1967

Ventre (Brzuch), 1968

Sculpture-Lampe III (Rzeźba-lampa III) (Fetysz IX), 1970

zakupiono ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Muzeum prezentuje prace Aliny Szapocznikow, artystki kluczowej dla historii polskiej sztuki powojennej. "Sein-Illuminée" to lampa złożona z poliestrowych odlewów ust i piersi, jedna z kilku rzeźb symulujących "użytkowy" charakter przedmiotu codziennego użytku, ale jedyna o tak złożonej formie i charakterze. "Ventre" to gipsowy odlew brzucha Arienne Raoul-Auval, ówczesnej narzeczonej Rolanda Topora. Odlew ten stał się "materiałem źródłowym" do szeregu kolejnych rzeźb poliestrowych oraz projektu multipli brzucha-poduszki. "Sculpture-Lampe III (Fetysz IX)" to lampa ukształtowana z poliestrowego odlewu piersi ułożonych w wotywny sposób na koronkowej draperii. We wszystkich trzech rzeźbach widoczne są kluczowe aspekty sztuki Aliny Szapocznikow: praca z odlewami ciała własnego i przyjaciół, ich defragmentacja oraz zamiana w swoiste dekoracyjne wota, związki z Nouveau Réalisme, kwestionowanie definicji rzeźby, multiple i przedmioty paraużytkowe oraz eksperymenty z nowymi materiałami. Prezentujemy również niezwykle cenną serię rysunków, ofiarowaną Muzeum przez syna artystki, Piotra Stanisławskiego, które ilustrują poszukiwania formy dla rzeźby "Podróż" (1967). W sztuce Szapocznikow nieustannie przewijają się prekursorskie na polskiej scenie artystycznej motywy feministyczne.

Alina Szapocznikow (ur. 1927, zm. 1973) jest jedną z najważniejszych powojennych polskich artystek i najoryginalniejszych rzeźbiarek XX wieku. Studiowała w Wyższej Szkole Artystyczno-Przemysłowej w Pradze pod kierunkiem Josefa Wagnera oraz Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts w Paryżu. Rozwijała i kwestionowała ideę rzeźby, wprowadzała nowe materiały, osiągając niezwykle oryginalne efekty. W 1963 wyjechała do Paryża. Rozwinęła indywidualny język, za pomocą którego mierzyła się zarówno z traumą Holokaustu, jak i dezintegracją własnego ciała. Była jedną z genialnych europejskich pionierek sztuki kobiet.

: Piotr Uklański
Bez tytułu (Jan Paweł II)

zakupiono ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Fotografia powstała podczas akcji Piotra Uklańskiego w ramach Biennale Sztuki w Sao Paulo w 2004 roku. Portret papieża Jana Pawła II został „ułożony” z ciał trzech i pół tysiąca brazylijskich żołnierzy. Ten „żywy obraz” gra z narodową ikoną i tradycyjnymi sposobami jej prezentacji, a jednocześnie wpisuje się w kontinuum przedstawień papieskich w polskiej sztuce. Praca funkcjonowała również jako billboard, prezentowany w Warszawie, w miejscu, gdzie stanąć ma gmach Muzeum Sztuki Nowoczesnej. Ekspozycja ta zbiegła się ze śmiercią papieża. Dzieło Uklańskiego stało się natychmiast miejscem refleksji religijnej i hołdu dla zmarłego, pod zdjęciem składano kwiaty i palono znicze. W 2007 roku artysta zrealizował podobny projekt na terenie Stoczni Gdańskiej - cztery tysiące żołnierzy utworzyło znak Solidarności.

Piotr Uklański (ur. 1968) mieszka w Warszawie i w Nowym Jorku. Artysta odniósł ogromny międzynarodowy sukces, odnosząc się wciąż do typowo polskiego „repertuaru” tematów i symboli (m.in. biało-czerwonej flagi i białego orła). Jego retrospektywne wystawy prezentowane były m.in. w Kunsthalle Basel (2004), Secession w Wiedniu (2007) i Whitney Museum of American Art w Nowym Jorku (2007). Uklański jest autorem pierwszego polskiego spaghetti-westernu „Summer Love”.

: **Artur Żmijewski**
Nasz Śpiewnik, 2002

dar artysty

Film opowiada o problemach z pamięcią indywidualną i o powolnej degeneracji pamięci zbiorowej. Podczas pobytu w Tel Awiwie w 2003 roku Żmijewski odszukał polskich Żydów, którzy po wojnie opuścili Polskę – ziemię swoich przodków. Poprosił ich o przypomnienie sobie piosenek z młodości. Bohaterowie filmu wydobywają z pamięci różne melodie: ułańskie pieśni, przedwojenne szlagiery, polski hymn. Żmijewski pokazał świat, który odchodzi raz na zawsze. Jest to jedna z najbardziej poruszających i nośnych realizacji w polskiej sztuce ostatnich lat, która znalazła odbicie w debatach na temat narodowej tożsamości i wspólnej polsko-żydowskiej historii. Żmijewski poszerza za pomocą swoich filmów pole sztuki, traktując ją jako narzędzie do pamiętania, „produkcji” wiedzy i jej kwestionowania.

Artur Żmijewski (ur.1966) jest jedną z najbardziej wpływowych postaci życia publicznego w Polsce – artystą, wydawcą, publicystą, redaktorem „Krytyki Politycznej”. Uważa, że za pomocą sztuki można wpływać na kształt życia społecznego, język i pamięć. Prace artysty prezentowane były na licznych wystawach w Polsce i za granicą. Uczestniczył w Documenta XII (2007), a w 2005 roku reprezentował Polskę na Biennale Sztuki w Wenecji.